

JAARVERSLAG 2017

Iedereen is nodig, samen zijn we de sector

Wim Verhagen,
directeur NFE

De titel "Iedereen is nodig, samen zijn we de sector" was de kop boven het voorwoord van de voorzitter in het januarinumnummer van De Pelsdierenhouder. Hij wenst iedereen alle goeds en valt met de deur in huis: "Slechter dan slecht konden we het jaar 2016 niet afsluiten." Hij refereert daarbij aan de uitspraak van de Hoge Raad op 16 december 2016 die meteen al in 2017 voor sommigen directe invloed had op de te maken keuzes. 2017 was voor iedereen die in onze sector werkzaam is en/of een warm hart toedraagt een zeer moeilijk (ook emotioneel) jaar. In het verleden bleek al vaak dat nertsenhouders doorzetters zijn en ervoor gaan als zij denken dat zij in hun recht staan. Laten we hopen dat deze eigenschap ons nog tot 2024 op positieve wijze op de been houdt en zich niet tegen ons keert. Laten we samen gaan voor doorzettingsvermogen en saamhorigheid. De nertsenhouderij is nog steeds een prachtige sector maar het is onoverkomelijk dat dit jaarverslag hier en daar niet zo positief kan zijn. Wij zullen proberen dit vanuit het gevoel van realisme voor de komende jaren te blijven doen.

Politiek en Maatschappij

In het jaarverslag over 2016 is al veel geschreven over het definitieve verbod voor onze sector. Over de oneerlijkheid wat betreft verplicht gedane investeringen voor dierenwelzijn die niet terugbetaald worden, over de onverkooptbaarheid van de bedrijven, de enorme kapitaalvernietiging, het afpakken van pensioen en de reden van het verbod: ethiek. Roomser willen zijn dan de Paus maar er niet voor willen betalen, waardoor nertsenhouders verplicht zijn om nog jarenlang (gedwongen

door politiek en maatschappij) door te werken om schulden af te kunnen lossen. Afhankelijk van leeftijd, plaats en persoonlijke situatie staat iedereen er anders in. Variërend van meteen stoppen wanneer de sloopregeling in werking gaat, op alle fronten proberen om á la minuut zoveel mogelijk tot op het bot te bezuinigen of voorlopig op de oude voet verder gaan om ondertussen langzaam het blikveld te verruimen en de mogelijkheden voor de toekomst op een rij te zetten. Uit alles blijkt dat de NFE er een functie bij

heeft gekregen. Steeds vaker gaan telefoontjes en afspraken over ondersteuning bij het aanvragen van een sloopvergunning of nieuwe mogelijkheden voor het bedrijf in de toekomst. In de Algemene Ledenvergadering op 13 april 2017 hielden de heren Litjens en Sanders, respectievelijk specialist omgeving LTO en specialist opvolging, omschakeling e.d. een lezing over dit actuele onderwerp. In de najaarsvergadering was de beurt aan Liza Simons. Zij is agrarisch coach en begeleidt als zelfstandig en onafhankelijk coach ondernemers bij bedrijfsbeëindiging, conflictsituaties, loopbaantrajecten en persoonlijke dilemma's. Vooral familiebedrijven, die niet zakelijk samenwerken met grote bureaus en hun risico's niet verspreid hebben over meerdere takken, blijken hieraan behoefte te hebben. Naar aanleiding van de zeer positieve reacties van de deelnemers staat in het najaar eenzelfde bijeenkomst gepland voor 35-plussers. Niets moet maar luisterend naar de reacties kan het zeer leerzaam zijn. Gezamenlijk moet de sector proberen om de laatste jaren nog zo goed mogelijk vol te houden, niet elke dag gebukt te gaan onder de last en druk en er naar streven om een zo goed mogelijk financieel resultaat te halen. Daarbij blijft focus en gedrevenheid noodzakelijk om resultaat te halen. Hoe dan ook, uit het volgende overzicht blijkt dat ook in 2017 het dagelijkse leven zowel zakelijk als privé, ondanks alles, toch gewoon door zal gaan. Dat de nertsenhouderij maatschappelijk betrokken is blijkt ook uit het feit dat het Fur Life team met zo'n groot enthousiast team in september per fiets of te voet de Mont Ventoux beklom om heel veel geld op te halen voor het Hersentumorfonds. Daar mogen we als sector trots op zijn!

Onderzoek en Voorlichting

Meteen na het verbod werd het onrustig in nertsensland. Wat te doen met onderzoek en voorlichting in een sector die op termijn definitief moet stoppen. In 2016 is al de keuze gemaakt om geen nieuw onderzoek te doen in Ederveen en door het vertrek van de dierenverzorger in 2016 was er al beduidend minder ruimte voor onderzoeksvraagstukken maar alleen nog voor data- en kennisverzameling en kennisoverdracht. Min of meer ook afhankelijk van hoe actief men alle onderzoeksinformatie op het eigen bedrijf toepast, en daar wel of geen winst uit meent te halen, ziet men de noodzaak van dit kenniscentrum nog wel, of juist helemaal niet meer, zitten. Iedereen is het erover eens dat afbouw en verkoop onvermijdelijk is, alleen verschillen de meningen over het tempo waarin dit moet gebeuren. Dit lijkt soms meer een gevoelskwestie (een signaal) dan een urgente financiële noodzaak. Het NFE-bestuur heeft hierover in 2017 meerdere malen uitvoerig vergaderd en goed geluisterd naar de inbreng vanuit alle Kringen. Begin 2018 is hierover een definitief besluit gevallen. Het lijkt erop dat 2017 het laatste jaar was dat Ederveen vol in bedrijf was. Deze prachtige onderzoeksaccommodatie staat voor 2018 op de nominatie om verkocht te worden. Het tempo waarin dit afgewerkt zal worden en wanneer afscheid genomen moet worden van onderzoeker Jan de Rond en dierenverzorger Gerard Nap is afhankelijk van het optimaal haalbare voor de accommodatie, de medewerkers en uiteindelijk ook de dieren. Snelheid en zorgvuldigheid spelen hierbij een doorslaggevende rol.

Naast zijn extra werkzaamheden op de farm heeft onderzoeker Jan de Rond, verdeeld over de rubrieken Voorlichting en Onderzoek, enthousiast elke maand (soms zelfs meerdere) uitvoerige bijdragen geleverd aan De Pelsdierenhouder met daarbij de

steeds terugkerende overzichtelijke Maandkalender. Hij schreef o.a. over ELISA, worpresultaat, pelskwaliteit, pelslengte, pelsdatum, paarsystemen, groei van de teef in de drachtperiode, minder pupverlies bij teven met veel spenen, bijvoeren als pups mee-eten, invloed kooibezetting op lichaamslengte, groeieresultaat van 4 weken oude pups zonder moeder, relatie pelsdatum (leeftijd nerts) en pelskwaliteit en de rekbaarheid van pelzen. Zijn bijdragen zullen in de toekomst gemist worden. Elke pelsdierenhouder die de resultaten uit het onderzoek, geheel of gedeeltelijk, heeft toegepast op het eigen bedrijf heeft alle

ervoor gemaakte kosten dubbel en dwars terug verdiend.

Dat Ederveen nog steeds multifunctioneel gebruikt wordt blijkt wel uit de diverse vergaderingen en bijeenkomsten die ook in 2017 daar gehouden werden. Ter voorbereiding op de Europese welfurcontroles werden in januari nog 2 bijeenkomsten georganiseerd voor NFE-leden en voor onze Belgische collega's. Overal in Europa vonden van begin januari tot 20 februari de eerste Welfurcontroles plaats. Wanneer Nederlandse nertsenshouders hun werk goed doen zoals ze dat al jaren doen, zou het Europese Welfur programma geen

probleem mogen zijn. Vanaf het veilingseizoen 2019/2020 zullen alleen nog gecertificeerde pelzen via de Deense, Finse en Amerikaanse veilinghuizen verkocht kunnen worden.

Op 24 oktober 2017 werd, tussen alle vergaderingen door, toch nog een studiemiddag gepland op Edelveen voor de echte diehards.

Kwaliteitsverbetering blijft een belangrijk onderwerp. Alleen met de hoge kwaliteit pelzen en goede bedrijfsvoering zal het mogelijk zijn om in deze komende moeilijke tijd het hoofd boven water te houden. Pelskwaliteit, pelslengte en betere selectiemogelijkheden o.a. met behulp van de ELISA-test (door het vinden van de diverse gradaties van antistoffen tegen het AD-virus in het bloed) stonden op de agenda.

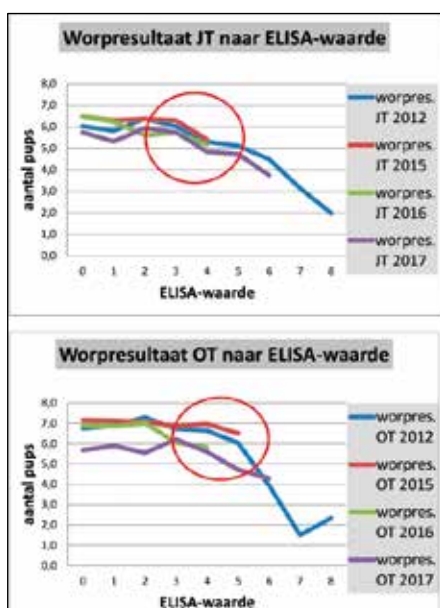
In De Pelsdierenhouder was in 2017 daarnaast veel aandacht voor voorlichting door de NFE over o.a. 'ELISA', 'Welfur', 'kwaliteitsverbetering' (pelzenshow, selectiecurcus en studiemiddag), en door externe relaties over 'herbestemming locatie' (ABAB), 'toekomstige bestendige vergunning' (Geling), 'mogelijkheden van mijn locatie' (ZLTO), 'samen nadenken over de toekomst' (ZLTO), 'bedrijfsbeëindiging, breken en bouwen' (Liza Simons), 'kosten zorgverzekering en huisvesting' (ABAB).

Gezondheid

De contacten met pelsdieren-dierenarts drs. R.J. Molenaar van de GD (Gezonde Dieren) in Deventer hadden evenals voorgaande jaren ook in 2017 vooral betrekking op alle vragen uit de sector, de contacten met de dierenartsen en de resultaten van het peilbedrijvenpro-

ject. De GD ontving in totaal 176 dieren voor macroscopisch onderzoek. Op het extranet van de NFE website kunt u alles lezen bijvoorbeeld over de verdeling van de gestelde hoofddiagnoses ingedeeld per orgaansysteem (b.v. urinewegstenen, reproductie-organen of huidafwijkingen) in de periode van pelzen tot spenen 2017. In diezelfde nieuwsbrief (<http://nfe.nl/extranet/>) wordt ook uitgebreid aandacht besteed aan de 4 uitbraken van hondenziekte in het laatste kwartaal van 2017. Van de 4 besmette bedrijven zijn organen verzameld waaruit het virus getypeerd is. Hieruit werd duidelijk dat op ieder bedrijf (2 in Brabant, 1 in Zeeland en 1 in het oosten van het land) een ander virus aanwezig was. Er is geen gezamenlijke besmettingsbron gevonden voor de uitbraken, zoals een voerkeuken of een specifieke erfbetreder. De bedrijven

hebben elkaar niet besmet en kregen complimenten van de GD voor hun hygiënemaatregelen, hun snelle ingrijpen om de diagnose te laten stellen, de open communicatie over de besmetting en voor het minimaliseren van hun contacten met andere sectorgenoten. In de eerste week van juni stuurde een kleine golf aan bedrijven dieren naar de GD voor sectie naar aanleiding van pre-speendiarree. Op basis van de verschillende gevonden resultaten bleek het onmogelijk om te bepalen wat er dit jaar anders was dan voorgaande jaren, toen het probleem niet of in veel mindere mate waargenomen werd. In het mei-, juni- en oktobernummer van De Pelsdierenhouder heeft Robert Jan Molenaar gepubliceerd over FENP, het Chediak Higashisyndroom en grijze haren. Oorzaken, klinische verschijnselen, diagnose evenals behan-

Samen werken aan diergezondheid

Update monitoringsflyer Diergezondheid Pelsdieren 2017-juli

Darmproblemen bij pups

Begin juni 2017 ontving GD van veel bedrijven signalen dat er problemen waren met pupdierree. Negen van deze bedrijven stuurden materiaal in naar GD voor sectie. Wat opviel was dat er veel pups waren met een verstoorde darmflora, waarbij Clostridiumbacteriën in (te) hoge aantallen in de dunne darm werden gevonden. Omdat niet uitgesloten kon worden dat deze problemen door virussen veroorzaakt werden, zijn van acht van deze bedrijven mestmonsters onderzocht op aanwezigheid van de meest voorkomende darmvirussen bij nertsenpups. De resultaten hiervan zijn inmiddels bekend, waarmee we nu terug kunnen kijken op de problemen in de afgelopen pupperiode aan de hand van deze acht bedrijven.

Eerste week van juni (4 inzendingen):

- Drie bedrijven waar darmstoornis bij de pups werd gezien en mink astrovirus werd aangetoond. Op twee van deze bedrijven werd zeer veel mink astrovirus in de mest aangetoond. Er waren ook minimale microscopisch zichtbare afwijkingen aan de dammen die kunnen passen bij diarree die wordt veroorzaakt door dit virus. Op het derde bedrijf was de hoeveelheid mink astrovirus lager en is de oorzaak van de pupdierree niet duidelijk.
- Eén bedrijf waar problemen bij de leven speelden en waar de pups mogelijk te lijden hadden onder de kwaliteit en hoeveelheid van de melk.

Tweede week van juni (3 inzendingen):

- Alle drie de bedrijven hadden dieren met algemene darmstoornis waarbij de verstoorde darmflora een te grote hoeveelheid Clostridiumbacteriën bevatte. Op één van deze bedrijven ging dit gepaard met uitgebreide maag- en darmbloedingen bij alle onderzochte dieren.

Derde week van juni (1 inzending):

- De verhoogde uitval ging gepaard met afwijkingen aan het hart, en bloedvergifting door Escherichia coli. Er lijkt op dit moment geen primair darmprobleem te zijn.

De dammen van een pup voor sectie. De darmen hadden een opgeblazen uiterlijk. Bij het openmaken van de darmen bleek hierin veel gas te zitten en was te waterige mest aanwezig. Verder zagen de pups er prima uit. Pups die langere tijd last hebben van darm problemen, kunnen wel sterk in conditie en grootte achterblijven.

Conclusie

In de eerste week van juni waren er ernstige diarreeproblemen bij pups waarbij mink astrovirus een rol leek te spelen. Het is mogelijk dat dit virus ook een initiërende rol speelde in de latere problemen met Clostridium, maar in de mestmonsters van dat moment kon het virus niet meer aangetoond worden. Opvallend was de afwezigheid van mink enteritis virus, coronavirus en rotavirus en de afwezigheid van coccidien bij alle onderzochte dieren.

GD, Postbus 9, 7400 AA Deventer, T. 0900-1770, F. 0570-63 41 04
www.gddiergezondheid.nl, info@gddiergezondheid.nl

deling en preventie, alles werd overzichtelijk, begrijpelijk beschreven. Natuurlijk hangen de onderwerpen onderzoek, voorlichting en gezondheid nauw met elkaar samen. De laatste jaren hebben nertsenhouders de ELISA-test veelvuldig toegepast waarbij gradaties van antistoffen tegen het AD-virus in het bloed bepalen of een dier wel of niet geschikt bevonden wordt als fokdier. De hoogte van de grenswaarde is liefst zo laag mogelijk maar per bedrijf verschillend afhankelijk van de selectiemogelijkheden. Daarnaast zorgden vooral buitenlandse collega's voor een stijging van het aantal Countertests bij het CFE-laboratorium. Door diverse AD-uitbraken, niet alleen in Nederland maar nu ook op enkele grote bedrijven in Oost Europa, hebben bedrijven afgepelsd en zijn opnieuw van start gegaan. Afhankelijk van het percentage AD-dieren dat aangetroffen werd en de kans van slagen in de regio waar het bedrijf staat, gebeurde dit met AD-vrije of met jodium-dieren.

Marktontwikkeling

Een van de bijkomstigheden van de hoge opbrengsten in voorgaande jaren is dat de productie van pelzen is toegenomen. In de laatste veilingseizoenen zijn door diverse partijen, al dan niet gewild, meer pelzen op voorraad gekomen. Hierdoor is de noodzaak om direct op de veiling te kopen verminderd hetgeen resulteert in lagere prijzen en geen 100% verkoop in de veiling. 2017 was iets beter dan 2016 maar bij het begin van het verkoopseizoen 2017/2018 blijkt de prijs opnieuw onder druk te komen. De grootste pelzenproducent in de wereld, Denemarken, heeft het voordeel van haar geweldige kwaliteit maar het nadeel van een hogere kostprijs. In Nederland is gemiddeld genomen het omgekeerde het geval. Onze concurrentiepositie is daardoor zeker niet minder. Het draait uiteindelijk om het rendement onder de streep. De huidige markt vraagt naar lange pelzen die voorzien zijn van veel, zijdeachtige korte haren. Ook in 2017 werden de pelzeselectiecurssussen aangeboden door de veilinghuizen weer goed bezocht.

Volgens insiders hangen de Chinese winkels nog vol met korte jasjes, onverkoopt vanwege mindere kwaliteit en verkeerde modellen.

Naast goede kwaliteit wordt de traceerbaarheid van de pelzen steeds belangrijker. Kopers hechten heel veel waarde aan transparantie. Komen de pelzen voor mijn jas van een farm waar het dierenwelzijn

gecontroleerd goed is? Uit alles blijkt dat het steeds belangrijker wordt om niet alleen het goede welzijn voor de dieren maar ook het duurzame karakter van ons natuurlijke product nog beter te communiceren. Onder druk en chantage van actiegroepen met een groot bereik, veel geld en grote macht haakten afgelopen jaren enkele bekende designers af om verkeerde redenen. Zij noemen o.a. het argument duurzaamheid als reden om over te gaan van milieuvriendelijk natuurlijk echt bont naar het zeer milieuvriendelijke nepbont. Ook hier spelen emoties (en wie weet dreiging en chantage) waarschijnlijk een grotere rol dan wetenschappelijk bewezen argumenten! Datzelfde geldt voor steden als Amsterdam, San Francisco en Los Angeles die streven naar 'bontvrij' worden. De Internationale Bont Federatie (IFTF) reageert hier actief op door haar nieuwe campagne volledig te koppelen aan het duurzame karakter van de grondstof 'bont'.

Waarschuwden de veilinghuizen in 2016 dat 2017 een moeilijk jaar zou worden, in het oktobernummer van 2017 schreef de commercieel directeur van Kopenhagen Fur: 'Het seizoen heeft een opleving in de

markt laten zien en bewezen dat er een beter evenwicht is tussen vraag en aanbod.' De pelzen op de septemberveiling werden inderdaad voor 100% verkocht tegen een gemiddelde prijs van € 25,53 (een stijging van 3 tot 4%). "Het aanbod van nertsenpelzen zal komend seizoen weer minder zijn dan het aanbod pelzen dat dit jaar werd verhandeld." Het kwam erop neer dat na een paar moeilijke verkoopseizoenen weer iets van optimisme te bespeuren viel. Echter, ook dit seizoen is zeker geen verbetering opgetreden. Dit prijsniveau is voor alle producenten te laag en een daling van de productie is vereist. De jaren '90 leren echter dat die productiedaling alleen komt als de opbrengsten ruim onder de kostprijs komen. Of bedrijven nu anders reageren is afwachten. Het gaat er uiteindelijk om wie de langste adem heeft of dat er aan de verkooptant meer positieve signalen komen. Elk individueel bedrijf maakt haar eigen afwegingen. Volgens de laatste gegevens zou de productie in 2017 in de westerse wereld ca. 5 miljoen pelzen lager zijn. Ook de productie in China zou gedaald zijn maar zoals altijd ontbreken in dat land de allesomvattende getallen.

Financiën

De NFE heeft in 2017 de bijdrage voor de juridische kosten/PR verlaagd van € 0,50 naar €0,25 per fokteef. Een halvering van deze kosten voor de pelsdierenhouders. Inclusief de contributie kwam dit in totaal neer op ca. €0,50 per fokteef. Een paar jaar geleden was dit nog €1,50. Een besparing van €1,- per fokteef terwijl het dienstenpakket voor de leden gelijk gebleven is. De NFE is financieel gezond en heeft voldoende buffers om toekomstige tekorten in de begroting op te vangen. Voor 2018 zullen de leden dus geen bijdrage meer hoeven te betalen voor de juridische procedure. Het voorstel voor 2018 is nu om deze bijdrage van € 0,25 in zijn geheel te laten vervallen waardoor de contributiebijdrage (per fokdier € 0,25) per pels nog € 0,05 zal worden. Dit bedrag moet elke pelsdierenhouder eenvoudig terug kunnen verdienen door de in Ederveen opgebouwde kennis toe te passen op het bedrijf. De NFE verwacht wel kosten te maken voor juridisch advies i.v.m. afbouw van de sector. Ook deze kosten zullen uit het reservefonds betaald worden.

In Ederveen is het tekort ten opzichte van 2016 gehalveerd. Dit komt vooral vanwege de hogere pelsopbrengsten en de lagere arbeidskosten.

De CFE heeft een uitstekend jaar achter de rug. De gerealiseerde omzet is hoger dan begroot. Dit ondanks het feit dat er minder nertsen in het werkgebied van de CFE gehouden zijn. Dat houdt in dat het marktaandeel toegenomen is. Vanwege de dure dollar lagen de inkooprijzen hoger dan in 2016. Deze zijn niet volledig doorberekend aan de afnemers en hierdoor is de concurrentie positie behouden. Het netto resultaat is iets lager dan begroot

maar nog steeds toereikend. Ook de volledige kosten voor de gezondheidszorg zijn terugverdiend door de vaccinverkoop. De GD is in toenemende mate betrokken bij de veterinaire ondersteuning bij de vaccinverkoop op de internationale markt. Terecht dus dat deze kosten doorberekend worden in het vaccin. De leden zullen alleen nog contributie betalen voor de directe diensten zoals de ledenvergaderingen, kringen, besturen, kennis overdracht, onderhoud politieke contacten, ledenbijeenkomsten en dergelijke. Alle overige activiteiten worden in de markt terugverdiend.

PR & Communicatie

Onder de noemer PR vielen in het verleden hoofdzakelijk de vele contacten met politici, lobbyisten, journalisten, adviseurs, onderzoeksbureaus, universiteiten/wetenschappers, leerlingen/studenten op alle niveaus onderwijs variërend van

basisschool tot universiteit, algemene belangstellenden/geïnteresseerden, bezoekers van beurzen, open dagen en excursies en de laatste jaren vooral advocaten en adviseurs. Dat alles is voorbij. Het enige belangrijke speerpunt wat overgebleven is en aandacht blijft vragen is de regeling 'Subsidiering sloop- en ombouwkosten pelsdierenhouderij'. Contacten daarover met politici, lobbyisten en bijvoorbeeld LTO blijven actueel. Daarentegen: als overkoepelende belangenvereniging blijft communicatie met de

leden en de achterban belangrijk. De sector zoveel en zolang mogelijk bij elkaar houden is het streven van iedereen. De behoefte hieraan blijkt bij de opkomst en deelname aan selectiecurricula, pelzeshow, studiedagen, internationale reizen of bezoek aan de kringvergaderingen, algemene ledenvergaderingen, contactdag en andere ledenbijeenkomsten. Zeer waarschijnlijk zal de Contactdag Pelsdierenhouderij 2018 in een andere vorm plaatsvinden. Het bedrijfsleven heeft wel al duidelijk aangegeven dat zij gezamenlijk op zoek gaan naar een nieuwe kapstok om iedereen in de branche, zo mogelijk educatief of functioneel maar in ieder geval gezellig, bij elkaar te brengen. Deze dag heeft niet voor niets al 25 jaar lang de naam 'Contact'dag gedragen!

De interviews in De Pelsdierenhouder bijvoorbeeld met de directeur van United Vaccines, Rebecca Kerns, de gebroeders Sinac in Amerika, onze voorzitter Gerard van Winkoop en de voorzitter van LTO, Marc Calon, zijn in 2017 door velen met belangstelling gelezen. In de toekomst zal wederom rekening gehouden worden met een keuze voor geïnterviewden die de lezer zal boeien en met toekomstgerichte onderwerpkeuzes waar iedereen haar voordeel mee kan doen. Vooral de korte berichten die u leest onder de kop 'Van het Secretariaat' bijvoorbeeld over percentages verplichte mestverwerking 2017, Landelijke Landbouwnormen, CO-gas, opgave fokbestand, vaccinbestellingen, aankondigingen van seminars, contactdag, studiedagen, kringbijeenkomsten, algemene ledenvergaderingen en alle andere vergaderingen of bijeenkomsten, zijn vaak informatief en functioneel. Daar horen ook de berichten van

nieuwe geboortes, huwelijksfeesten of van collega's of andere bekenden die ons ontvallen zijn bij.

United Vaccines

Ruim 10 jaar nadat de CFE (samen met Biovet) United Vaccines (UV) overgenomen heeft is in 2017 de fonkelnieuwe fabriek geopend. Zondag en maandag, 21 en 22 mei 2017, waren voor United Vaccines Inc. in Madison Wisconsin historische dagen. Het was vrijwel onmogelijk om de opening zodanig in te plannen dat pelsdierenhouders hierbij aanwezig konden zijn en de productieplanning niet in het gedrang zou komen. Vandaar dat ervoor gekozen is om in het dubbeldikke juli/augustus nummer van de Pelsdierenhou-

der 12 volle pagina's informatie te verstrekken over de fabriek en de opening. Noem het maar een geschreven rondleiding door de fabriek. United is modern, toekomstgericht en duurzaam gebouwd en heeft naast het maken van nertsenvaccin nog heel veel andere mogelijkheden. Voor de toekomst zal dit belangrijk worden omdat de nertsenhouderij in meerdere landen onder druk staat. Deze ontwikkelingen gaan sneller dan wie ook verwacht had.

In dit kader is het van belang dat goed nagedacht wordt wie de toekomstige eigenaar van de fabriek wordt. Nu is dat de CFE en daarbij haar leden. Om een start te maken met deze omvorming heeft het bestuur voorstellen gedaan aan de

leden om certificaten toe te kennen. Er is een model ontwikkeld waarbij in 4 categorieën certificaten verkregen worden. Het streven is om tegemoet te komen aan de belangen van de leden, de wensen van zowel grote als kleine bedrijven, inleggers van startkapitaal en groot-afnemers van vaccin. En zeker ook aan de continuïteit van het bedrijf. Het bestuur zoekt naar draagvlak om dit in de komende tijd te realiseren. Mocht dat niet lukken dan zal bij beëindiging van de CFE ieder lid een gelijk deel van het vermogen ontvangen.

Internationaal

Kreeg de sector eind 2017 te maken met het definitieve verbod, kwamen daar ook nog eens de slechtere opbrengstprijzen bij. Internationaal betekent dit dat na de laatste Kopenhagen Fur veiling in maart 2018, de kostprijs waarschijnlijk voor het merendeel van de nertsenhouders, waar dan ook ter wereld, hoger is dan de opbrengstprijzen. Minder productie lijkt de snelste weg om de markt weer gezond te krijgen. De historie lijkt zich te herhalen. Degenen met de lange adem worden dan weer een aantal jaren spekkoper! Dit is een economische wetmatigheid. Helaas zorgt het verbod er in Nederland voor dat de resterende verdienjaren steeds korter worden. Hierdoor dreigt de continuïteit van de bedrijven in het gedrang te komen. Dit is door de economen en juristen allemaal in rapporten namens de NFE ingebracht bij de politiek en het juridische proces. Zij hebben de rapporten allemaal genegeerd terwijl het nu daadwerkelijke feiten worden. Ook op het Europese vlak gaat dit proces door. In diverse Europese landen was politieke onrust. In buurland België houden ze de discussie over schadevergoeding zo lang gaande dat inmiddels al enkele bedrijven de pijp aan Maarten gaven. In Polen, Italië en Noorwegen is veel politieke onrust en laat men nertsenhouders in grote onzekerheid achter. Heeft Nederland de politieke discussie 25

jaar weten te rekken, de geest lijkt nu in andere landen uit de fles. De druk op de belangenbehartigers in Brussel en in Europa wordt steeds groter.

Slot

Het is een zeer schrale troost maar de sector hoeft zichzelf niets te verwijten. Alle bedrijven hebben hun bedrijf top voor elkaar. Alle regels worden nageleefd en schandalen zijn uitgebleven. Alle argumenten spreken in het voordeel van de sector. Maar de feiten zijn opzij geschoven. Het blijkt dat na 25 jaar immense inspanningen we deze strijd niet mochten winnen. De politiek heeft er 20 jaar over gedaan om een meerderheid te vergaren. Rechtbanken die in het voordeel van de sector beslisten zijn overruled. Hoezo onafhankelijke rechtspraak. Diep teleurgesteld en zeer gefrustreerd is iedereen achtergebleven. Aan alle kanten zijn we gepakt.

Het is nu de kunst en de uitdaging om toch de komende jaren door te komen en gebruik te maken van wat zich aandient. Sloop en ombouw, gemeentelijke regelingen of andere kansen. We zullen er naar op zoek moeten. Ieder bedrijf op het juiste moment. Kansen kunnen er komen maar nooit vanzelf. De uitdaging is om hiernaar te zoeken. De NFE zal en kan hierbij tot steun zijn. Wat is hierin wijsheid? Samen met de accountant, agrarisch coach, LTO, juristen, bevriende politici. De NFE en het bestuur geven niet op, zoeken naar mogelijkheden. Zoveel mogelijk gezamenlijk met zoveel mogelijk leden. Ieder voor zich zal zeker niks brengen. Er moet de komende jaren nog veel geregeld worden om zaken toch voor zover mogelijk tot een beter einde te brengen. Een ander einde kunnen wij aan het jaarverslag van 2017 niet geven.

Nederasselt, april 2018

